GRADSKA BIBLIOTEKA
JURAJ ŠIŽGORIĆ
ŠIBENIK
NAUČNI ODSJEK

Jutarnje izdanje

Poštarina plaćena

TRIBUNA

God. V | UREDNIŠTVO I UPRAVA: Šibenik ul. A. Šupuka. Tel. int. br. 47 Rukopisi se ne vraćaju. | Subota 9 Oktobra 1937 | IZLAZI SVAKI DAN Pretplata mes. 25.— (inostr. 35 din.) Čekovni račun 46.798 PRIMERAK 1. DINAR | Broj 225

Tražite Covjeka!

Čuvajmo Jugoslaviju!

9 oktobra 1934-1937

Šibenik, 8 oktobra.

Prodoše tri čemerne i jadne godine . . .

I rečeno bi:

Ko shvata dobro, a nema snage da ga vrši -- zarje to čovek! Po ima samilosti prema stradanjima svojih bližnjih, a nije dovoljno odvažan da im pomogne - zar je to čovek! Ko prividno veli istinu, a sam obmanjuje i ona - zar je to čovek! Ko u težnji za položajem ili novcem pljuje na čudorede pravdu milosrete - zar je to čovek! Ko nije pripravan da sve svoje žrtvuje pa i život u odbranu ugnjetavanih, poniženih, prezrenih, onih koji nepravedno trpe i stradaju -- zar je to čovek!

Zar je to čovek ko ceni svoje bližnje po haljinama što ih nose, po imenu što su ga stekli novcem ili lukavstvom, po težini kese ili po položaju, kojeg su se dočepali servilnim puzavstvom!

Nema čoveka. Danas nema . . .

Čovek nam fali! I zato vapi narode: Dajte nam čoveka! Čoveka tražimo!! svi!!

Dajte nam onoga koji ni za korak ne odmiče od svoje moralne dužnosti; dajte nam onoga koji je voljan da podnosi patnje, udarce i kazne radije negoli bi otstupio od Istine i Pravde; dajte nam onoga koji je jači od svih boli, jači od svih siromaštava i svih bolesti, jači i od javnog mnijenja; dajte nam onoga koji je jači i od same fizičke smrti . . .

Jugoslovenski mladiću: traži si ČOVEKA koji će da te vodi!

Jugoslovenska omladinko: traži si ČOVEKA koji će da postane otac novih boljih generacija . . .!

Jugosloveni! Ne trpimo li mi svi skupa svi mi na selu u gradu u porodici, uredima, radionicama itd. itd. samo zato, jer nemao ČOVEKA koji bi nas vodio, ČOVEKA koji bi o nama starao!!!

Svi mi trpimo!

Što će nam bogaistvo prirode, što će nam zlato Jude izdajnika, što će nam zakoni, propisi, uredbe i protuuredbe i sve tako u beskonačnost ljudskog društva, kad nam je srce razoreno, ljubav pogažena, čast okaljena, žrtva zanijekana, duševni mir uništen!! Što će nam sve to kad nam sebični i surovi ljudi otimaju najmilije, otimaju nam spokojstvo, vedrinu i sreću koja nam je imala doći posle onolikih žrtava . . .

Srušimo zato sve lažne idole, isteraj mo iz naše sredine sve bogohude propovednike i -- vođeni čovekom -- pođimo neustrašivo stopama svojih velikana.

Ako nam je Usud i digo njihova telesa, nije mogo dignuti njihov duh, duh koji lebdi pred onim novim legijama, pred novim budućim herojima koji će -- kao i njihovi očevi -- da polože svoje živote za veličinu Nacije.

Vapajte za -- ČOVEKOM!

bl.

VOJSKOVOĐA

. . . Ko se odvažno reši na obedu ili smrt tome Bog pomaže i taj redovno pobedu odnosi, jer tada pred njegovom odlučnošću neprijatelj malaksa va duhom, njime ovlađuje strah i napušta bojište.

. . . Prema pobeđenom neprijatelju i neprijatelju koji se preda, budite čovečni i milostivi, jer on tada prestaje biti neprijatelj, nego ostaje samo čovek, a prema čoveku treba biti čovečan. Kuće, imanje, čast i obraz pobeđenog neprijatelja i njegove porodice štedite i štitite, kao i kuće, imanja i čast svoga sopstvenog naroda, jer to zahteva ne samo čovečnost i naša pravo slavna vera, nego to i dolikuje junacima, a tim se pobuđuju neprijatelji da se radije predaju junacima, od kojih se ničemu rđavome nemaju nadati ni oni ni njihove žene ni deca . . .

Prestolonaslednik Aleksandar

5 oktobar 1912.

DRŽAVNIK

. . . Vekovima razjedinjeni, ali ne odrođeni, rastrgnuti grubom silom ili lukavstvom svetskih imperija Rima i Bizantije, Beča i Stambola, ali nikad neslomljeni duhom, čuvali smo verno sveta nasleđa naših pradedova. Na toj podlozi zajedničkog porekla vekove smo provodili i teškim istorijskim prilikama, pod raznovrsnim uticajima i razvijali, kako smo, kad i gde, mogli, svoje zajedničke ili svoje zasebne osobine, uvek dobro pamteći i znajući da smo braća, da smo jedno. A kad je nastao srećni dan, da neprijatelje pobedi Moja junačka vojska, svojom zastavom, već onda oličene jedinstva na rodnog, sa sjajnim armijama naših saveznika i da na krvavom svetskom ratištu sine i nama puna sjajom istorijska pravda -- onda se, kao div podiže, od Alpa do Balkana, narod sa tri imena, ali jedne misli, jedne volje . . .

Pomisao na svete žrtve neka i nas i naše potomke prate u svakom radu, opominjući nas, da nikad ne skrećemo s pravoga puta. Vekovi će prolaziti, ali se nećemo moći odužiti onim armijama naših junaka i mučenika, koji pa doše za Otadžbinu i ostvarenje njene velike misli . . .

. . . Neka je hvala svima znanim i neznanim, koji zasuše svojim svetlim grobovima brda i doline naše, morske dubine i svetska bojišta.

Oni će učiti i naše najdalje potomke kako se služi otadžbini i kako se reče veliki život u ljudskoj uspomeni . . .

Regent Aleksandar

15 marta 1919.

VOĐ NARODA

. . . Moja je sveta dužnost da svim sretstvima čuvam državno i narodno jedinstvo. I Ja sam rešen, da ovu dužnost bez kolebanja ispunim do kraja...

. . . Ja vas, gospodo Ministri, pozivam da svojim pregalaštvom i savesnim vršenjem dužnosti pomognete Me ne u svom velikom pothvatu za dobro i napredak naše Kraljevine i za bolju budućnost našega naroda imajući vazda u vidu: da je spas države najviši zakon, a služba narodu da je najsvetija služba . . .

Kralj Aleksandar

6 januara 1929.

. . . Ni jednog trenutka nije se smelo zaboraviti da narodno ujedinjenje nije delo jedne generacije ni posledica istorijskog slučaja. To je delo neprekidnih napora, vekovnih nacionalnih živih sila i moralnih i istorijskih tekovina. Narodno jedinstvo i državna celina ne mogu nikad biti predmet nikakvih pogađanja; oni moraju biti uvek iznad našeg dnevnog života i iznad svih posebnih interesa . . .

Kralj Aleksandar

18 januara 1932.

ZA JUGOSLAVIJU

Jedan narod ima jedne potrebe, jedne potrebe rađaju jedno misao, jedna misao vodi jednom idealu. Naše narodne potrebe, kao i ideal naše narodne budućnosti, zahtijevaju, da jedna misao spaja Biograd, Zagreb, Spljet, Sarajevo, Cetinje i Prizren.

SVETOZAR PRIBIĆEVIĆ

Posvemašnje narodno jedinstvo naš je ideal. Ne ćemo sloge, kompromisa. Slogu uglavljuju različiti elementi, slogu treba ugovarati, kod ugovaranja treba popuštati, kod popuštanja se tuži i sudi, a to vazda ostavlja žalac, koji pre ili posle dovodi do ponovnog rascepa. Naša je narodna duša jedno... Narodno jedinstvo postostrućuje snagu. Ono je prvi uvjet, da narod ne propadne.

STJEPAN RADIĆ

Samo naših žrtava sme biti mera naših ideja u budućnosti.

U njoj ne smeju težiti sitni računi, prolazne političke spekulacije ni preživele plemenske tesnogrudnosti. Velikim žrtvama dostojno priznanje može biti samo veliko delo Ujedinjenja, opšteg i slobodnog, neograničenog nikojim i ničijim pravom prošlosti, odlučenog samo potrebama budućnosti i voljom naroda.

Samo ono može biti dostojan spomenik milionu grobova.

MILAN GROL.

Povodom treće obljetnice mučeničke smrti najvećeg Neimana Jugoslavije

Deveti oktobra.

Sjetimo se danas onog tmurnog i kobnog oktobarskog dana kad se ova naša zemlja stresla, kad uzdrhta more brdo i dol, i nastojmo danas svi, koji smo jednog čustva, jednog srca i jedne duše, da nas okupi i jedna misao, da nas obuzme jedna čežnja i jedna bol!

Sjetimo se danas s dubokim bolom ali i s najvećim divljenjem i poštovanjem najvećeg Neimara Jugoslavije i Njegove mučeničke smrti! Razmišljajmo, i to baš najviše sada, o Njegovim velebnim Djelima i o svakoj Njegovoj Riječi, kad se evo oko nas neki sitni kratkovidni ljudi, nadahnuti plemenskim jalom i vjerskom nesnošljivošću, spremaju i dogovaraju kako bi sklopili neki drobni ugovor, kojim bi htjeli da podkopaju duboke i snažne temelje one veličanstvene zgrade, koja je kroz stoljeća bila ideal i cilj naših najsvijetlijih umova, a na čijem se pročelju sjaje zlatna slova **»Slobodna Nacija u ujedinjenoj Otadžbini«** i na čijem se vrhu ponosno lepršа golemi barjak **»Državnog i Narodnog jedinstva«** što ga je razvio, pred skoro dva decenija najveći Graditelj svih vremena i vjekova u historiji slovenskoga Juga!

Sjetimo se danas i razmišljajmo o dubokom značenju Njegovih riječi, ko je neki ljudi, ovaj, zaboraviše,« da je nakon nevalja i muka, nakon stoljetnog nadčovječnog pregnuća, došao naš jugoslavenski narod do Ujedinjenja i osnutka jedinstvene države; da je trebalo podignuti oganj i mač, progonstvo i golotinju i da je trebalo žrtvovati na oltaru mile domovine i velike slobode hekatombe, ali da je samo preko Golgote naš narod Srba, Hrvata i Slovenaca mogao da uđe u slavu svoju i da doživi svijetlo Uskrsnuće.

Treba da se danas sjetimo i da ne zaboravimo ovu Njegovu opomenu: »Hrvatsko sveučilište u Zagrebu, kome je apoštol narodnog jedinstva vladika Strossmajer, položio temeljni kamen, treba da uz nauku ulijeva u srcu naše jugoslovenske mladosti i **velika mudrost, da je jugoslovenskom narodu do suđen zajednički život i smrt i da će nam samo velika narodna sloga donijeti veliku narodnu slobodu«.** Da bi ova mudrost mogla osvijesti i onu našu zabludjelu braću da bi im otvorila oči da ona mala sloga zagriženih ekskluzivista, uperena protiv velike narodne sloge, odnosi neminovno gubitak one prave slobode, donsi njime istina, samo haos, rasulo i smrt.

Treba svi mi, koji smo neizmjerno koji slijedimo Njegove nauke, treba da povodom treće tužne obljenice Njegove mučeničke smrti, usadimo u srca naših mladih pokoljenja, kao i u zavedene duše širokih narodnih slojeva, one Njegove znamenite riječi:

»Moja je sveta dužnost, da svim sretstvima čuvam Državno i Narodno Jedinstvo. I, ja sam riješen da ovu dužnost bez kolebanja ispunim do kraja Čuvati jedinstvo narodno i cjelinu državnu to je najviši cilj Moje Vladavine, a to mora biti i najveći zakon za Mene i svakoga . To mi nalaže Moja odgovornost pred Narodom i pred istorijom. To mi nalaže ljubav prema Otadžbini i pijetet prema bezbrojnim dragocjeni mžrtvama, koje padoše za taj ideal.«

I ćemo ovakovim djelovanjem najbolje izvršiti posljednju poruku Kralja Mučenika: **»Čuvajte Jugoslaviju!«** jer duh i smisao Jugoslavije najviše bi mogao da bude ugrožen od onih zabludjenih njenih sinova, koji se — izgubivši ljubav prema Otadžbini i pijetet prema bezbrojnim dragocjenim žrtvama — odrekoše čuvanja jedinstva narodnog i velike narodne sloge.

Slava Velikom Kralju Aleksandru Ujedinitelju i Mučeniku!

Ljubo Rodić

Tužaljka Jadrana za Viteškim Kraljem Aleksandrom I. Ujediniteljem

Sinje more, što mi cviliš
Ljutom cvilom;
Nebo naše, što pomrča
Gustim mrakom;
Što turobno zvone zvona!
Plači rode:
Našim domom tmina vlada,
Svijetli Kralju;
Pokosi Te smrtna kosa,
Skršila se!
Klete ruke odmetnika,
Ad ih proždro,
Slomiše Ti vitka krila,
Siv sokole,
Na oletu pobjednome,
Smijeli orle.
Kako pade tako rano,
Sunce naše!
Ah, nesite, hude smrti,
Neumrli,
S koje si nam zaglavio,
Mučeniče!
Ugaslo je Tvoje žiće,
Naša diko;
Kome Ti nas sad ostavi,
Branislave;
Kuda, kamo a bez Tebe,
Bistra glavo!
Naše kolo tko će vodit,
Kolovođo;
Tko će vojsku vojevati,
Vojevodo;
Pobijediti tko će vraga,
Div-junače!
Tko će djecu svjetovati,
Mudri svjete,
Da ne krene stramputicom,
Predvodniče!
Lađom našom tko će ravnat,
Kormilaru,
Na burnome Tvom Jadranu,
Ljuta rano!
Budne oči Ti zaklopi,
Budioče,
Tko nad nama sad će bdjeti,
Naša zvijezdo,
A u ovo kobno doba,
Mrtva stražo!

Mišljim Tvojom životvornom,
Roditelju,
Pitaju se tužni ptići
Jugovići,
Nadaju se boljem danu,
Boljem danu, Petrov danu,
Neka svane!

P. J. G.

„Hristova pešadija" u Sovjetskoj Rusiji

(Spicijalni izvještaj)

Varšava, oktobra 1937

— Sudeći po pisanju službene sovjetske štampe religija je izašla kao pobjednik u borbi izmedju nje i komunističke partije. Da je to tako dovoljan je razlog da i dan danas pravoslavna crkva postoji u Rusiji, i ako već 19 godina u njoj vlada sovjetski režim. Komunistička Rusija nije uspela da prisili vernike da napuste religiju, i ako je bilo i terora, i proganjanja, pljačkanja crkava i crkvenih imanja.

Udruženje ateista nije uspelo, i ako je bilo potpomognuto od države preko komesarijata za prosvetu. Moskovska »Izvestia« u članku »O borbenim ateistima« piše da je Udruženje ateista izgubilo mnogo pristalica zbog unutrašnjih svadja. To udruženje sada ima 1 i po milion članova, i ako je pre nekoliko godina imalo 5 miliona. Ateistička organizacija više nema u 16 slobodnih republika USSR (u Sibiriji i Dalekom istoku). Ovaj pad antireligioznog pokreta nastao je zbog opozicije Komsomolskih organizacija. Prema pisanju »Pravde« sovjetski gradjanin samo dvaput godišnje čuje o ateističkom pokretu: za vreme Božića i Uskrsa. Pad ateističkog pokreta došao je i kao posledica zatvaranja 5 ateističkih muzeja, kao i centralnog instituta za propagandu, sa svojih preko 3 hiljade studenata

Religiozni pokret raste u Sovjetskoj Rusiji. Prema pisanju »Ivestije« aktivnost sveštenstva svih vera je znatno porasla. Pravoslavno, islamsko i jevrejsko sveštenstvo ne računa više sa starijom generacijom, sva energija je upućena na to da se omladina dovede u hramove. Izgleda, kako kaže »Izvestija«, da čak i komsomolska omladina odlazi u crkve. S druge strane, Udruženje ateista mesto da vodi sistematski rad medju masama uvek traži pomoć upravnih organa, da bi oni zatvarali crkve i otpuštali iz službe vernike — ovakav rad ne može dati dobre rezultate.

Na takav način vodi se službena borba protiv religije medju masama u Sovjetskoj Rusiji. Sovjetska štampa donosi i slike vernika u kojima se vidi njihovo junačko držanje prema progonjanjima. Za vreme prošlog Uskrsa sovjetska štampa, uglavnom u Lenjingradu i Moskvi, donela je slike u kojima se vide velike mase vernika na ulicama. Žene sa svećama i hranom žure se ulicama na putu za crkve gde se specijalne službe održavane za osvećenje hrane. U mnogim Kolhozima, naročito na zapadu, tog dana se nije radilo. U blizini Smolenska, na jednoj kolektivnoj farmi nastala je bila borba izmedju članova Kolhoza i jedne grupe varoške komsomolske omladine, koja je bila došla na farmu da nagovori seljake da i tog dana trebaju da rade. Broj vernika u crkvama, za vreme prošlog uskrsa, bio je veći nego ranijih godina. U unutrašnjosti zemlje sveštenstvo je uspelo da povrati svoj predjašnji uticaj na mase. Nikanorov, šef partijske propagande za lenjingradski distrikt, u jednom svom govoru prikazao je ovaj stav seljaka. U Novgorodskoj sekciji sveštenstvo, pošto je učestvovalo u izborima za kolhoze, uspelo je da ugura svoje kandidate u komitet. U Kresti seljaci nisu hteli da počnu rad u polju pre nego što je otslužena božija služba.

Ničeg čudnog nema u ovoj povećanoj aktivnosti sveštenstva, pošto, uvadjajući novi ustav, sovjetske vlasti žele zbog propagande da povrate sveštenstvo u socijalni život. Na taj način oni bi imali da pokažu kako »sloboda« vlada u Sovjetskoj Rusiji. Sasvim je prirodno da je sveštenstvo prihvatilo tu priliku. Prirodno je i to da je službena »Pravda« branila jednu učiteljicu iz neke zabčene provincije, koja je bila izgubila mesto jer je više svog kreveta imala ikonu. Ovo je takodjer trik propagande. Zar Staljinov ustav ne garantuje slobodu vere?

Ostavljajući na stranu pitanje pojačanog uticaja sveštenstva i tzv. slobode veroispovedanja, treba da pogledamo i na jačanje raznih kultova i sekta u masama. Sovjetska štampa je nedavno javila o hapšenju izvesnog broja genata jedne nove sekte, koja se zove »Hristovom pešadijom«. Ovi Hristovi vojnici putuju zemljom i otvoreno se bore protiv ateista i sovjetskog režima. Na sajmovima oni čitaju bibliju, uredjuju zborove, govore o dolasku Antihrista itd. U okolini Vjatke pojavila se nova sekta, »Lutalice«; na njihovim pasošima stoji znak krsta mesto službenog pečata. Oni imaju odličnu organizaciju i velik broj pristalica. »Lutalice« isto tako ko i »Hristova pešadija« govore o dolasku Sudnjeg Dana i tvrde da je sovjetska vlada pod uticajem Antihrista. **T.**

KRATKE VIJESTI

PRONEVJERE NA ŽELEZNICAMA U MOSKVI

Moskva, 9 oktobra (t) Prema pisanju organa Sovjetskih železnica »Gudok«, vlasti su otkrile velike pronevere na železnicama u rejonu Moskve. Neki šefovi stanica mešali su ugalj sa zemljom, te su zbog toga sada uhapšeni. Na ovaj način uštedjeni ugalj oni su prodavali svojim podredjenim i trgovcima.

CIŠĆENJE STRANIH AGENATA GPU-a

Moskva, 9 oktobra (t) GPU namerava sada da izvrši veliko čišćenje i medju svojim stranim agentima. Neki od ovih agenata bili su angažovani od strane Jagode i u vrlo bliskim odnosima s njim. Ovi agenti odbili su da se vrate u Rusiju po pozivu Ježova. Specijalna komisija GPU-a će ih sve otpustiti, naročito one koji su dobro poznavali sve tajne ove službe, te će ponovo organizovati svoju spoljnu službu. Ova se komisija sastoji od 17 članova i nedavno je otputovala u inostranstvo.

200.000 DINARA ZA JEDNO PISMO

U Sjedinjenim Američkim Državama se sada strasno skupljaju svi predmeti, koji su u vezi sa bivšim pretsednicima Unije, jer se Amerikanci bave planom, da svakom dosadanjem zaslužnom pretsedniku otvore zaseban muzej. Tako je nedavno u Njujorku, prilikom jedne licitacije, prodavana zbirka stvari, koja je pripadala ranjem pretsjedniku Unije Abrahamu Linkolnu. U toj zbirki nalazi se i jedno Linkolnovo pismo, dobro očuvano, koje je prodato za 200.000 dinara. Za jedno guščije pero, kojim se Linkoln služio, rao je jedan bogati njujorški građanin 500 dolara.

ČUVAJMO NAŠE MORE

MALA KRONIKA

JEDNODNEVNA FILMSKA DIVA

Jedna mati u Kolumbiji videla je svo je prvorođenče na filmu pre nego ga je ugledala u životu.

Beba je bila tako slaba da su je lekari odmah preneli u naročiti inkubator, a da je majka posle porođaja nije ni videla.

Kako mati nije bila dovoljno jaka da se pokrene, lekar je snimio bebu na film i pokazao taj film majci. Tako je majka pre videla dete na slici no u stvarnosti.

KLUB ŽENA KOJE TJEŠE USAMLJENE LJUDE.

Malosrdne Australijanke potpuno su shvatile onu veliku dosadu koja obuzima usamljene putnike koji se nađu u velikoj varoši. Stoga su osnovale jedan naročiti klub koji se zove »Klub« domaćica«.

Prema tome, svaki čovek koji putuje sam, a koji prezire usamljenost, može odmah da se obrati ovome klubu. Članice kluba odmah pronađu tom čoveku srodnu dušu, koja ga vodi kroz nepoznati grad na mesta gde može da se zabavi. Razume se da ovo nije besplatno, i da svaka takva članica, koja stranca otprati na jedan čaj, košta 150 dinara.

Za zadovoljstvo da ne večera sam, i da ide u pozorište sa lepom ženom, putnik plati 410 dinara ovome klubu.

Ako se slučajno jedna ovakva avantura završi brakom, cene će, razumi se, biti još mnogo veće. Treba pak naglasiti da su ova poznanstva strogo moralne prirode i da se radi o uglednim damama koje ne dozvoljavaju drskosti. One su samo humane radnice ove vrste.

JEDNA KAZNA

U Atlantik Sidi (USA) kažnjen je Džon H. Skat sa tri dana zatvora bez hrane, zato što je prodavao dječije mlijeko za piće.

Njemu su gradske vlasti davale svakog dana po tri kvarta mlijeka za njegovu dječicu i umjesto da to mlijeko donese svojoj djeci on ga je prodavao za par centi i sa tim novcem kupovao piće. Kad su ovo vlasti otkrile otišle su njegovoj kući i našli dječicu u vrlo očajnom stanju od gladi.

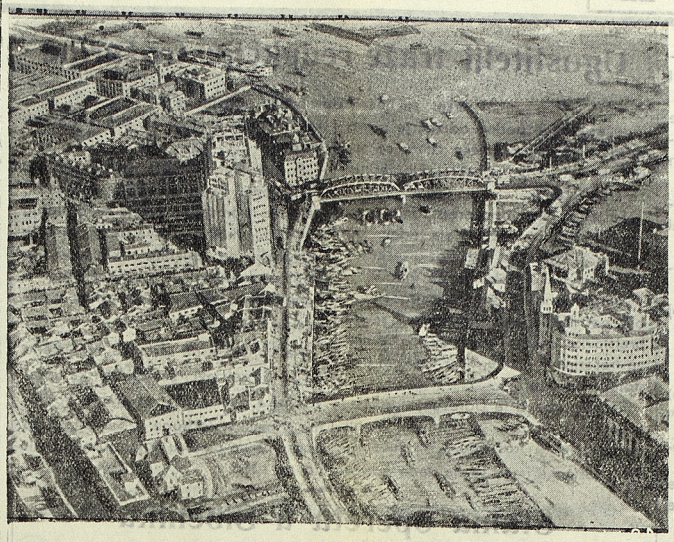
REPORTAŽA IZ OBLAKA

Štutgarska radio stanica priperma za ovu jesen svojim slušaocima prijatno i originalno iznenađenje. Reporter radia će avionom obaviti let između Štutgarta i Ženeve, zatim će se uputiti prema Marselju i Barceloni. On će iz emisionog aparata, smeštenog u avionu s kratkim talasima, izveštavati slušaoce štutgarskog radia o letu, naročito o kretanju oblaka i atmosferskim prilikama. Ono će biti prva radioreportaža ove vrste.

SUĆEVA UVIĐAVNOST.

Neki sudac u Budimpešti došao je nao riginalnu misao, kako da ne kompromituje jednu staru operetsku glumicu, koja je kao svjedokinja morala javno kazti svoje godine. Glumica je ne samo razveseljavala današnju generaciju, nego i prošlu. No sudac nije htio da joj njezine godine pokvare kod publike posao kad bi doznala, koliko joj je godina. Pametni sudija je proglasio raspravu tajnom za samo dva minuta, dok je glumica kazala svo je godine.

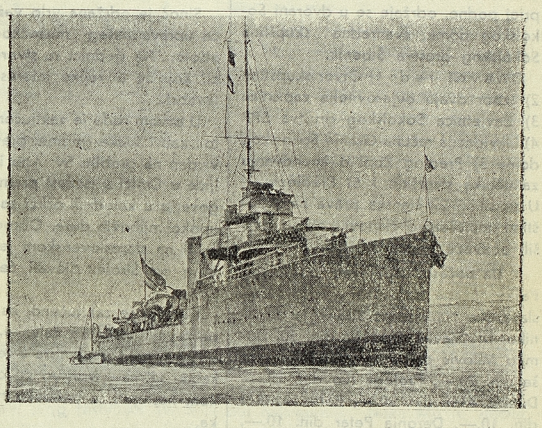
SVJETSKI DOGODJAJI U SLICI

Pogled na Šangaj iz avijona.

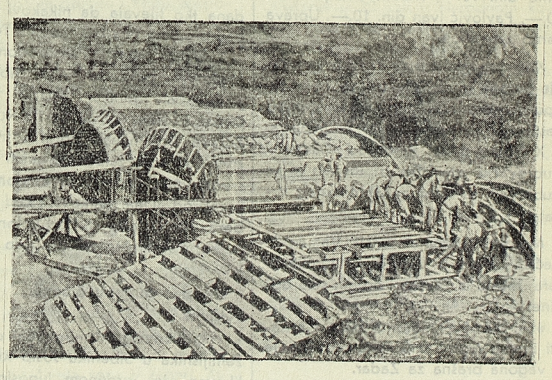
Europejski majstor na ringu Šefer.

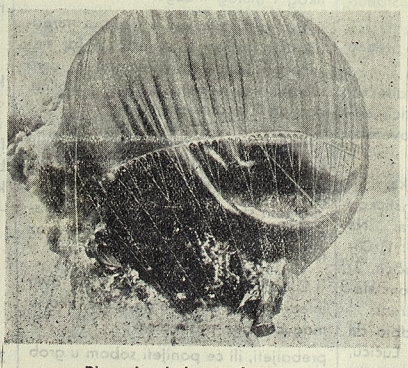
Španski krstaš »Jose Luis Diac« usidren u engleskoj luci Talmauth.

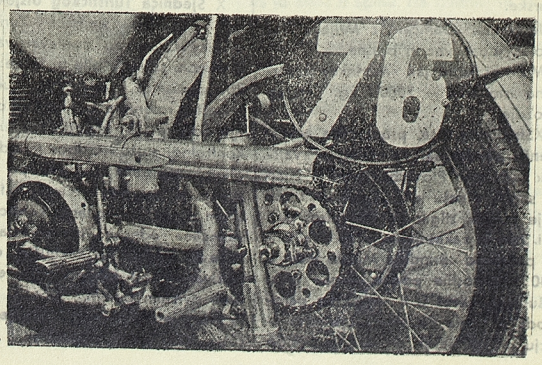
Nemački snježnjak Parbat.

Gradnja željezničke pruge Asmara-Adis-Abeba.

Piccardov balon u plamenu.

Novi tip motora D. K. W.

KROZ ŠIBENIK GRADSKE

TROGODIŠNJI POMEN BLAGOPOKOJNOM KRALJU ALEKSANDRU I UJEDINITELJU

Sutra, na treću obljetnicu tragične smrti Blagopokojnog Kralja Aleksandra I Ujedinitelja, priredićе se u svim našim crkvama Pomeni.

U 10 sati prije podne u rimokatoličkoj katedrali Sv. Jakova. Pjeva crkveni Zbor, uz sudjelovanje »Kola«.

U isti sat je žalobna funkcija i u starokatoličkoj crkvi.

U 10.30 sati pomen u pravoslavnoj crkvi. Pjeva »Ruski zbor«.

Šibenik, 8 oktobra.

X**Dežurna apoteka:** Crljenko.

X**Restauracija »Slavija«** (vlasnik Ana Čala) preporuča se svojom prvoklasnom domaćom kuhinjom. Prima abonente.

X **»Krka« restauracija i kavana.** Odlična kuhinja. Dnevno orkestar. Vlasnik: Bučar.

X**Gostiona »Maribor«** najomiljelije sastajalište gurmana. - Vlasnik: **Ante Bujas.**

X **Izvanredna skupština Sokola.** Na dan 17 oktobra ove godine u 9 sati priej podne, održaje se u dvorani Sokolskog doma izvanredna skupština Sokolskog društva Šibenik.

Dnevni red: 1) Otvor skupštine 2) Izbor dvaju ovjerovitelja zapisnika 3) Zavjetnica Sokolskog društva SPP 4) Likvidacija računa Granje Sokolskog doma 5) Predlog Župi o imenovanju zamjenika starešine i 6) Predlozi. — U smislu § 22 članska prava na skupštinu imaju samo članovi koji su izvršili obaveze prema društvu.

X **Da počaste uspomenu** poginulog Paške Ničene darovaše u fond Jugoslavenske Nacionalne stranke u Šibeniku; Dr. Slavko Grubišić din. 50, Dumilo Milović din. 30.—, Grubišić Kreše din. 20.—, Protega Ivo din. 20.—, Dunkić Ante din. 20.—, Petar Kroskot din. 10.—, Deronja Petar din. 10.—, Štrkalj Nikola din. 10.—, Junaković Ante din. 10.—, Miletić Marijan din. 10.—, Pavlović Ivan din. 10.—. Uprava harno zahvaljuje.

X**Novom ministru za Fizičko vaspitanje naroda** g. dr. Vjekoslavu Miletiću, uputio je veslački klub »Krka« srdačna čestitanja na postavljanju za ministra.

X **Promet u luci.** Parobrod »Carmen« Dubrovačke plovidbe otputovao je za Dubrovnik sa teretom Gradjevnog drveta.

Motorni jedrenjak »Mir Vama« iz Račića doveo je u Šibenik 112.000 litera mošta iz Tijesna i drugih sela općine.

»Sv. Nikola«, motorni brod, vlasnosti Braće Vukov iz Zlarina utovario je 4 vagona brašna za Zadar.

Jedrenjak »Sretna« iz Rogača, doveo je 7000 kg. suhih smokava iz Stomorske.

Jedrenjak »Danica« iz Mrljana doveo je jedan vagon brašna.

Motorni jedrenjak »Marinka« iz Mrljana istovario je 7000 kg. starog gvoždja.

X**Strahovita kiša, prouzročila zakašnjenje parobroda.** Parobrod »Hrvatska« Jadranske Plovidbe koji je imao da stigne u našu luku jučer u 11 sati prije poden, stigao je tek jutros u 5 sati. Isto je zakašnjenje imao i talijanski parobrod »Brindisi« Mjesto jučer u 3.30 sati poslije podne, stigao je u našu luku jutros u 6 sati. Oba parobroda su imala da iskrcju i ujedno ukrcju u Trstu teret, ali je kiša cijelog dana tko lijevala da nikakovi rad na parobrodima nije bio moguć. Tek, kad

X **Slijepi putnici.** Parobrodom »Lina Matković« putovala su do Šibenika i 2 »slijepa« putnika. Mladići Kovač Dinko iz Šibenika, te Seršić Rudolf iz Sušaka, koji nijesu mogli u inostranstvu da nadju zarade, a ostali su bez sredstava, ukrcala su se krađomice na parobrod »Lina Matković« kad je ovaj boravio u sjevero-afričkoj koloniji Francuske, u Alžiru i skriti došli do Šibenika.

Kapetan ih je u Šibeniku predao vlastima.

X **Odlikovanje.** Umirovljeni direktor zemljišnika u Šibeniku Josip Rici, odlikovan je ordenom Jugoslovenske krune V. reda. Čestitamo!

X **Sjednica Turističkog otsjeka.** Sinoć je održana sjednica Turističkog otsjeka Gradskog Poglavarstva. Na dnevnom su redu bile tri tačke: 1) Otkup dopisnica izrade gosp. Lučića, 2) Izvještaj referenta o financijskom stanju odbora i 3) Izvještaj referenta kontrolnoj službi. Odbor je odbio da otkupi dopisnice izradjene po Lučiću, primio je na znanje referat o finansijskom stanju, a u pitanju kontrole nad strancima, odnosno plaćenja taksa na boravak, odbor je zaključio, da potraživanje kod jednog hotelijera naplati ovršnim putem.

je kiša prestala, osao je obavljen i parobrodi su mogli otputovati.

Ugostitelji traže redukciju trošarine

Važni zaključci Udruženja ugostitelja

Jučer poslije podne održan je u prostorijama Zemljoradničke čitaonice sastanak Udruženja ugostiteljskih radnja za srez Šibenik,.

Sastanak je otvorio pretsjednik Udruženja kafanar g. Niko Frleta jednim govorom, u kojom je obrazložio teški teret Banovinske trošarine na vino.

Svojedobno su šibenski ugostitelji bili podnijeli Banskoj upravi javnu pretstavku, u kojoj su molili, da se nova trošarina ili ukine, ili u velikom postotku reducira.

Banska uprava je Udruženje upitala, u kojem omjeru bi gostioničari mogli da plaćaju tu trošarinu. Na jučerašnjem sastanku imao se da dade odgovor na ovo pitanje sa strane Banske uprave.

Poslije žive debate na sastanku je zaključeno, da se Banska uprava moli, neka se ta trošarina svede na prvašnju mjeru, t. j. kakva je bila bez povišenja

Nadalje na sastanku zaključeno, da se šibensko Udruženje ne začlanjuje u Banovinski savez, već da ostaje u Savezu u Beogradu.

Na koncu je na sastanku zaključeno da se u pretstavci zamoli Banska uprava, neka ova naloži zatvaranje podruma Vinarske Zadruge u Šibeniku i to podruma na obali u kojem prodaje vino na sitno.

Stalna opereta u Šibeniku

Apel na sve pjevače grada i kazališne diletante.

Sinoć je održana vrlo važna sjednica uprave našeg muzečkog društva »Kolo«. Na sjednici su stvoreni zaključci, koji će u velike interesovati našu javnost.

U prvom redu je zaključeno, da »Kolo« kao i svake godine, pjeva na Mrtvi dan na groblju Sv. Ane i Sv. Nediljice u Crnici u počast preminulih drugova, a u katedrali održi zadušnice za upokoj njihovih duša. Obred će se izvršiti na staroslovenskom jeziku a Sv. Misa od Širole, pjevati će društveni Zbor.

Nadalje je zaključeno, dsae ove zi- održavaju redovito čajanke, a u prva od ovih na 4 decembra u restauraciji i kafani »Krka«, Društvo će ovom prilikom nastupiti sa nekoliko novih tačaka.

Na koncu je uprava stvorila definitivni zaključak da započne radom sa svojom Kazališnom sekcijom i instrumentalnom sekcijom.

Kazališnu sekciju, njeni instrumentalni dio će voditi M. Unger, kapelnik Mornaričke glazbe.

Upućeni su pozivi svim pjevačima i glazbarima bez razlike, te kazališnim diletantima u gradu, da se okupe oko reorganizovane Kazališne sekcije »Kola«, tako da bi ova mogla da popuni veliku prazninu, koja u našem gradu već više godina postoji radi pomanjkanja kazališnih priredaba.

U koliko ova akcija uspije i Kazališna uprava pokaže »Kolu« svoju susretljivost, Šibenik će kroz 2 do 3 mjeseca imati svoju stalnu operetu te će moći da ubrzo javno nastupi sa nekoliko novih opereta.

JEDNA TAJNA

Narednik Plantak još živi

U kirurškom odjeljenju Banovinske Bolnice odmah u prizemnoj dvorani de sno, leži na krevetu mornarički narednik Ftevo Plantak iz Varaždina. On je pred 4 dana izvršio pokušaj samoubijstva, ispalivši revolverski metak u desnu slijepočicu.

Tane je zastalo na opni izmedju velikog i malog mozga.

Evo su prošla već 4 dana, a narednik nije došao k svijesti. U toj nesvijestici se cijelo vrijeme trza, dere rubeninu sa sebe, i bulji u okolinu, bez da išta primjećuje.

Kad ga zoveš ili prodrmaš, on dalje šuti na mahove zastenje od boli koju mu prouzrokuje rana.

U tom stanju ne može da prima hranu, već mu se ona daje umjetno, kroz nos.

Liječnici sve poduzimlju da ovaj mladi život spase i da ga spase, ako je moguće, bez posljedica.

preboljeti, ili će ponijeti sobom u grob tajnu uzroka, radi kojeg je posegao za ubojitim oružjem?

Jer ako je mlada djevojka u koju je on bio zaljubljen, ronila gorke suze nad njegovom sudbinom, što ga je moglo onda nagnati da skonča svoj život?

PRVI SUSRET SA INOZEMNIM ESPERANTISTOM

15 augusta 1937 godine vračao sam se vozom od 23.15 sati iz Splita. Voz je prepun naših i stranih putnika. Nigdje slobodna sjedala. Voz kreće, a ja se sa još jednim prijateljem guram kroz prepuna kola i tražim bar nešto slobodna mjesta kad u to naidjem na čovjeka srednjih godina, koji se gura u protivnom pravcu, pozdravi me »Saluton«, što znači »moj pozdrav tebi«. Ja zastanem i odzdravim, ali ne vidim na njemu nikakova znaka, jer je bio bez kaputa, medjutim ne odlučim se ustaviti i započeti razgovor, jer nijesam bio siguran dali čemo se dobro razumjeti, naime ja sam početnik.

Produživši dalje kažem prijatelju »jesi li vidio — jedan esperantist« i po naglasku izgleda stranac« i dok sam to izgovarao upravo smo prolazili pokraj jednog kupeja u kojem je bilo pomiješano nekoliko ljudi i žena. Čim su čuli riječ »Eperantist« naglo su digli glave i pozorno me promatrali. I zbilja to su bili »Esperantisti« čijem je društvu pripadao i onaj koji me malo čas pozdravio.

Došavši na kraj vagona ja ostadoh tu, jer je bilo nešto slobodna mjesta, a moj prijatelj ode u II razred, pošto je imao para da plati razliku. I neprodje niti 5 minuta, evo jednog iz grupe »Esperantista« čovjek skoro potpuno sijed sa brcima, preko 50 godina. Ponavlja se isto, pozdrav o odzdrav, ali ja još nemam odvažnosti da započnem konverzaciju. Na koncu se odlučim i sačekavši ga dok se povratio ustavim ga i započnem svoj prvi razgovor sa inozemnim »Esperantistom«. Iz razgovora saznajem da su iz Francuske, da su bili na kongresu ESP. u Beču te da su ostatak svog dopusta iskoristi li da posjete našu državu putujući kroz Zagreb — Beograd — Sarajevo Dubrovnik — Split, a sada idu na Plitvička jezera, a odatle kroz Zagreb i Ljubljanu preko Italije u Francusku. Nakon što smo se upoznali sa prilikama Esp. pokreta u jednoj i drugoj zemlji dao sam mu moju adresu i tako završio svoj prvi razgovor sa inozemnim Esperantistom.

Na koncu ističem da i ako sam početnik, ipak smo se vrlo dobro razumjeli i bez ikakovih poteškoća.

-ari-

Sokolska župa Šibenik Zadar i Sokolsko društvo Šibenik priređuje prigodom treće godišnjice tragične smrti Blaženopočivšeg Viteškog Kralja Aleksandra I Ujedinitelja dana 9 oktobra 1937 **Žalobnu komemoraciju** u Sukolskom domu u 20 sati.

RADIO

SUBOTA

Veliki koncerti i ostalo.

20.— Koncerat — Beograd.
20.10 Triumf melodija — Hamburg.
21.30 Stare i nove plesne komade — Breslau.

Opere i operete.

20.— »Rigoletto« (Verdi) — Frankfurt
21.— »Troubadur« (Verdi) — Rim
21.30 »Mireille« (Gounod) — Paris.

VIJESTI KROZ SPLIT

MARKO UVODIĆ:

Jedan dan na Braču

(Nastak 4)

Još prin ven je vapor prista' ugledan Boco u bile gaće, šandale, i marinersku maju na štrike. Gologlav s ono njegovon ricaston — sad bilon — koson, debel i visok gleda 'oćeli me vidit'. Kad m'e ugleda', diže ruku i šakon mi priti:

— Jo da nisi doša'!

Kad je vapor prista', i dok s'e svit poče' iskrcavat', jopet on meni:

— Jo da nisi doša'!

A kad san se iskrca' jopet mi priti:

— Jo da nisi doša'!

— 'Ajde, dosta, evo san doša'.

— A ne čuješ? Evo zvona slavu za tvoj dolazak.

— To je ništa — govrim ja njemu — da san iša' u Pučišće, bi' bi me prisidnik crkovne mužike dočeka' s mužikom.

Počmen se pozdrav'jat, jerbo su me i drugi dočekali, a me' u njiman i arkitet Baldasar s buneton o' kapitana.

Boco me jošćec nij' bi' pozdravi', jerbo je iša' prama vaporu i sta' je vikat':

— Jeste li mi donili mraz? Aaa?

— Jesmo, jesmoooo — odgovara mu jedan s vapora i nosi mu mraz zamotan u vrići.

— Jo da nisi doni'!

— Evo Van.

— Jo da nisi doni'! — i njemu je ovako nikoliko puti zapriti' šakon.

Odmar tot na rivi je kuća plemići Cerinco, i to ne jedna, ven tri četer kuće sa zajedničkin dvoron. Fasada kuće je duga dvadesetak metri, a same su tri ponistre, jerbo su naši stari gradili kuće za svoj komod, i da in komodno u kući stojidu poste'je i armeruni, a ne ka' ove naše moderne kuće o betona 'di su ponistre jedna do druge.

— Ovo ti je ulaz u dvor — govori mi Boco — a povrj ulaza ti je natpis.

Štijen ja natpis i prepišen ga:

»Slava Bogu i Djevici Mariji. Ovdje »Oci Plemena Vocleja (Voselej) Iliti »Cerinića, Iliti Cerineo Jeseni i Zimi »Stanovali Ovu zgradu osnovaše, a »Sada Ove Godine Gospodinove »1577 Mihovil Ivana Praunuk Obno»vi i Proširi. Unapredi Stanje Pomo»ću Božjom.

Kad smo ulizli u dvor to skale ovamo, skale onamo, a sve sa kolonetan. Naprid niki volti a konobe na sve strane.

Tot ni'e dočeka' Bogićev stric Marin pl. Cerineo. Sinpatičan jedan gospodin, koji m'e puno lipo primi' i pozdravi'.

— Ajdemo gori — i uliza' san najprin u kuću 'di Boco stoji.

— Gledaj onu ponistru. Odonlen su prolivali vrilo u'je na gusare ako bi prodrli u dvor. Vidiš, ponistra je mala a iskrin nje, na ona dva odiuna sagradjen je komad zida, da oni ča prolijedu u'je, budu obranjeni.

— Vidin, znan, vidi' san to i na druga nista.

Kad smo ulizli u kuću, Boco je za so bon zatvori' vrata, a onda je iz zida izvuka' dvi grede koje su pričvrstile vrata kad su se zatvorila.

— To su starinski krakuni. A sad one buže u zidu. ovo su puškarnice.

(Gre napred)

Nezgoda lijepe Slovenke na moru

U strahu skočila u more sa čamca

Danas je mlada slovenka Hilda Kamena kći Frane rodjena 1918 god. koja se nalazi na ljetovanju u Splitu pošla čamcem da se provozi po luci. Kad **je ulazio u luku parobrod** »Jugoslavija« Hilda se je našla kod lukobrana u svom malom čamcu koji se je ljuljov uslijed valova, koje obično prave više ladje pri ulazu u luku. Hilda nevješta na moru u malenom čamcu našla se je u blizini parobroda tako, da je prestrašena u jednom momentu skočila u more u namjeri da se spasi pred opasnošću od sudara.

Kapetan sa Jugoslavije opazio je dje vojku uomru i videći opasnost bacio je pojas za spasavanje kojega je ona uhvatila čvrsto se držeći i plivajući. Sa broda je spušten čamac za spasavanje i Hilda je po mornarima izvućena iz mora prenjeta u besvijesnom stanju na brod. Na brodu je sa umjetnim disanjem povraćena svijesti i tako je mlada i ljepa slovenka koja je vozeći se na moru samo u čamcu radi zabave mogla nastradati bila spašena iz očite opasnosti. (b)

Obustavljen saobračaj Sinj-Trilj-Aržano-Tomislavgrad

——Uslijed lošeg stanja ceste obustavljen je svaki autobusni saobraćaj na pruzi Sinj—Trilj — Aržano — Tomislav grad. — —

Autobusna pruga koja je vezivala mnoga sela naše Dalmatinske Zagore te mnoga Bosanska koja su se sviju strana zaostala lišena ku jedine veze sa gravitacionim centrom Splitom ukidanjem autobusnog saobraćaja.

Na ovoj pruzi redovnu saobraćaj se je vršio već nekoliko godina a ceste nisu popravljene pak su sada u takvom stanju da je moralo doći do obustave saobraćaja radi sigurnosti putnika.

Trebalo bi bez daljneg cestu što prije popraviti da bi se nastavilo normalnim saobraćajem koji je preko potreban ovim krajevima jer je to i jedina saobraćajna veza koja prenosi poštu.

X**Drvodjelski radnici još se nalaze u štrajku.** Kako smo već izvjestili drvodjelski radnici su stupili u štrajk još pred 10 dana radi toga što njihovi poslodavci neće da pristanu na potpis kolektivnog ugovora koji je istekao a kojim je bilo predvidjeno povišenje dnevnica za 15 posto.

Prestavnici radnika prije zaključenja štrajka svoje zahtjeve su sveli na minimum od predvidjenih 15 posto pristali su da im se prizna samo 5 od sto, što su u početku poslodavci bili prihvatili ali su ustegli svoje potpise na novom kolektivnom ugovoru.

Za sada su svi pregovori prekinuti i ako je preko 30 poslodavaca pristalo na minimalne i opravdane zahtjeve radnika. Četvorica poslodavaca ne pristaju na povišicu bez obzira na posljedice štrajka koji nanosi znatnih šteta privredi a napose radnicima.

Povodom štrajka drvodjelskih radnika osjeća se zastoj kod mnogih novogradnja i poslova jer poslodavci nemogu zadovoljiti niti najhitnije potrebe ove grane.

Radnici su svi na okupu, kompaktni u svojim zahtjevima nepopustljivi. U Radničkom domu se kuha za štrajkaše kao i za one koji imaju obitelji. Građanstvo je izdašno pomoglo i pomaže **sa prilozima štrajkujuće radnike** u hrani i namirnicama. Nadležni bi morali nastojati, da se dođe do sporazuma i da radnici u opštem interesu što prije povrate zadovoljni na posao. (b)

Zadrani nastanjeni u Splitu proslavili su Sv. Šimuna Bogoprimca. Jutros su u crkvi sv. Filipa Zadrani u velikom broju proslavili svog zaštitnika Sv. Šimuna. Odslužena je misa glagolicom koju je odslužio Zadranin poštovani O. Lisica koji je održao i ljepu propovijed o životu sveca. Pjevali su za vrijeme misa zbor Zadrana a na kraju je otpjevana himna Sv. Šimuna. Zadrani su dans u čast svog zaštitnika podjelili 75 objeda siromasima. (b)

X**Uspjelo predavanje gdje Zorke Giunio o životu seljačke žene u Dalmatinskom Zagorju i primorju.** Sinoć je u Splitu održalo vrlo uspjelo predavanje o seljačkoj ženi gđa. J. Giunio Ona je iznijela i opisala život naše seljačke žene u pojedinim krajevima sa socijalnog i prosvjetnog gledišta. Predavačica je istakla kako je život seljačke žene u primorju uza tolike teškoće obavljanjem teških fizičkih radova povoljniji od života žene u zagari. Život žene u Zagori je još uvjek strogo konzervativan i lišena je svih prava o nametnute su velike dužnosti.

Gdja Giunio je iznjela potrebu da bi se povela živa akcija oko podizanja seljačke žene preko tečajeva za nepismene, domaćinskih tečajeva, predavanjima te proširio tako vidik ženi o time i popravio njezin socijalni i ekonomski položaj u seljačkoj porodici.

Predavačica je na kraju nagradjena aplauzom od sviju prisutnih koji su joj zahvalili na tačnom i stvarnom prikazu naše žene na selu. (b)

ŠIRITE „TRIBUNU"!

Split, 9 oktobra

SPLIT ĆE DANAS ODATI DUŽNU POŠTU VITEZU, HEROJU I MUČENIKU

X **Naš list** sutra ne izlazi zbog praznika. Molimo ad se uzme do znanja!

Sokolsko društvo u Splitu u subotu 9 oktobra održaće komemorativnu povojku u moru i videći opasnost bacio kog Kralja Ujedinitelja.

U 6 sati u jutru nastup sviju kategorija pred sokolskim domom, odakle povorka kreće do Spomen svetionika na obali. Tu će se položiti venac. Starešina g. Bonifacije Kalebić održaće komemorativni govor.

—O—

U 16 sati **Narodna Ženska zadruga** sa svojim članstvom odlazi do Spomen svetionike gde polažu venac.

Sinoć na redovitom »sjelu« koje se održava svakog petka u 19 sati veče čitano je slovo o Blaženopočivšem Kralju.

—O—

Narodna Obrana u Splitu izdala pro glas koji glasi:

Spomen Viteškom Kralju Ujediniteliu. Na 9 oktobra 1937 god. navršava se treća godišnjica najsudbonosnijeg dana naše najmladje historije, kada je plačenička i izdajnička ruka ugasila dra gocjeni život Aleksandru I Kralju Ujedinjenih Jugoslavena. Poginuo je Tvorac Jugoslavije. Apostol Jugoslovenstva. Poginuo je vodja Nacije, koji u Djelo sprovede vjekovna stremljenja najboljih Srba, Hrvata i Slovenaca. Poginuo je Kralj: Državnik — Mirotvorac — Heroj. Jugoslaveni! Upravimo naša srca i naše osjećaje Oplencu, Hra mu Ponosa i Slave u kojemu počiva Genij naše Rase Viteški Kralj Ujedinitelj. Njegova je slava besmrtna. Njegova su djela neoboriva. Njegov je put najsigurniji. Neka Mu je vječna slava i hvala!

—O—

Večeras u 20 sati u Narodnom kazalištu priredjuje Spomen na Velikog Kralja Mučenika, sa programom:

Zvona . . . Zastor — Kraljeva grobnica — Pjesnik »Oplenac« posmrtni marš. — Misli o Velikom Kralju — Zbor: Vječnaja pamjat — Pjesnik: »Kralj naš uvjek živi« — Zvona . . . — Zastor —

—O—

Sva osjećanja i sve misli upravimo Onome koji sazida Jugoslaviju.

Neka je vječna slava i hvala Kralju Vitezu Ujedinitelju Mučeniku!

Moli se rodljubno gradjanstvo da za vrijeme i poslije spomena u kazalištu sačuva potpuni mir i svetačku tišinu.

(g)

X **Sjednica Personalnog i finansijskog odbora gradskog poglavarstva održana je sinoć u Splitu.** Na sjednici su raspravljane razna tekuća pitanja, molbe za uređenje zemljišničkih odnosa za ostup i prodaju nekih parcela.

Raspravljalo se o otvaranju Zalagaonice u Splitu koja bi se mogla osnovati pri gradskoj Štedionici. Ovo će se pitanje riješavati na idućoj sjednici vjeća. Raspravljena su pitanja o raznim pogodnostim koje bi Općina Splitska imala odobriti nekim industrijama na teritoriju gradskog poglavarstva. (b)

To jedinstvo (narodno, jugoslovensko) ne može se drugačije zamisliti no na temelju potpune jednakopravnosti svih plemena.

Dr. ANTE STARČEVIĆ

POLITIČKI PREGLED

VRHOVNI PRINCIP: DEMOKRATIJA!

»Nova riječ« donosi uvodnik iz pera svog urednika g. V. Vildera u kome u vezi postignutog prethodnog sporazuma stoji:

»Vrhovni je princip našega sporazuma: demokracija. To je na čelu snažno naglašeno. I otuda onda logički sve slijedi. Likvidira se tiranija ne samo sa zakonima, nego u prvom redu u srcima našima. Pretstavnici Srbije došli su, da kažu i djelom potvrde: ne valja što je dosada bilo — ni za vas ni za nas. Treba da se sporazumijemo. I to na jednakoj nozi: ne u zatvoru ni sa vlasti. Nego, kao što nismo, kako je napisao Stojan Novaković morali bismo se složiti. To je put jedinstvu. U tome je garancija uspjeha. I kad je to bilo riješeno izmedju Beograda i Zagreba, onda je ostala još posljednja teškoća: forma izražaj. Tiranija je toliko zla nanijela da je jaz raširila, provaliju produbila. Frazama je obmanula glave i monopolskom propagandom zamaglila vid, da se ne razaznaje glavno od sporednoga, put i sredstvo od cilja. Stvorila se dva jezika. A otprije već dugim razvojem u Beogradu se naglašava država u Zagrebu narod u Beogradu se traži vlast u Zagrebu principi itd. Da se je i u tome našao kompromis, trebao je posljednji napor. Formulirani sporazum mora da nadje jednaki odjek u srcu Srbina i Hrvata, da se prihvati jednako u Hrvatskoj, kao u Srbiji. Što su vjekovi razdvajali — treba složiti. Unutarnjim demokratskim sporazumom našla je Jugoslavija sebe Ona tek sada dobiva jednu dušu. Onda će u slobodi i kulturi biti dobitak ne samo za Evropu, nego i za čovječanstvo.

SPORAZUM JE DEFINITIVAN

Iznoseći detalje oko konferisanja V. O. »Vreme« zaključuje svoj izvještaj:

»Moglo se jedino saznati da je urađeno sve što je bilo u programu i da ne postoje nikakve teškoće. Sporazum je definitivan, odlučno se tvrdilo u redovima vodstva udružene opozicije, samo je pitatanje dana kada će se i kako formulisati i objaviti.

Sada ima da se donese odluka o načinu potpisivanja sporazuma i o danu, kao i eventualnom sastanku sviju šefova bivše SDK i beogradske Udruže ne opozicije.

G. J. BANJANIN O »PROCEDURI«

»Vreme« prenosi iz današnjih »Jugo slovenskih novina« g. J. Demetrovića članak g. J. Banjanina, potpretsjednika JNS u kome iznosi svoje poglede na rad oko »procedure«. Gosp. Banjanin piše:

»Svaki razumni čovek shvata da bi sporazum imao da učini kraj svima do sadanjim sukobima i borbama u zemlji da povrati mir i spokojstvo narodu. Ono što ova gospoda spremaju znači da je njihov sporazum tek početak nesluđenih postreba u zemlji kojoj unapred hoće da oduzmu gotovo sve što državu čini državom, kojoj se otima čak i nacionalna misao koja joj je život dala.

»Zemlja čeka sporazum o državnim problemima. Gosoda joj pružaju mesto toga hazardnu proceduru koja stavlja sve na jednu kocku. Mora li Jugoslavija posle marseljske tragedije preći i to teško iskušenje? Mi ne verujemo u to, ali verujemo da Jugoslavija ima dovoljno elementarne snage da može odoleti i takvim iskušenjima!«

Fawzin Eddin usijani mač Islama

Podela arapskog i jevrejskog uticaja u Palestini — kako je to odredila britanska »kraljevska komisija« — zadaje engleskoj vladi još uvek velike brige. Vesti o novim nemirima, arapskim napadajima na jevrejsko stanovništvo u

Emir Abdulah kralj Palestine

Palestini i hapšenja izgrednika, pružaju najbolji dokaz da su milioni funti sterlinga utrošeni na izgradnju država arapske i jevrejske narodnosti, bar zasada izbačeni uzalud. Arapi mrze Jevreje. Ovi opet žele da se održe u zemlji, koju su stekli posle toliko tragičnih peripetija narodne tragedije.

Za romantično glavu vaskolikog arapskog otpora protiv engleske vlade se smatra Fawzin Eddin, tajanstveni podstrekač nereda među Arapima u Palestini i Arabiji, od 1925 godine priznati glavar i »usijani mač Islama«. Britansko obaveštajno odeljenje, t. zv. Inteligence Service je raspisalo na glavu Fawzin Eddina preko dva i po miliona dinara. Dosada uzalud. Fawzinu Eddinu ne može da ude u trag ni 15.000 engleskih vojnika, koji čuvaju red u Palestini. Ali još je tragičnije, što s uređenjem prilika u Palestini nisu zadovoljni ni Arapi ni Jevreji.

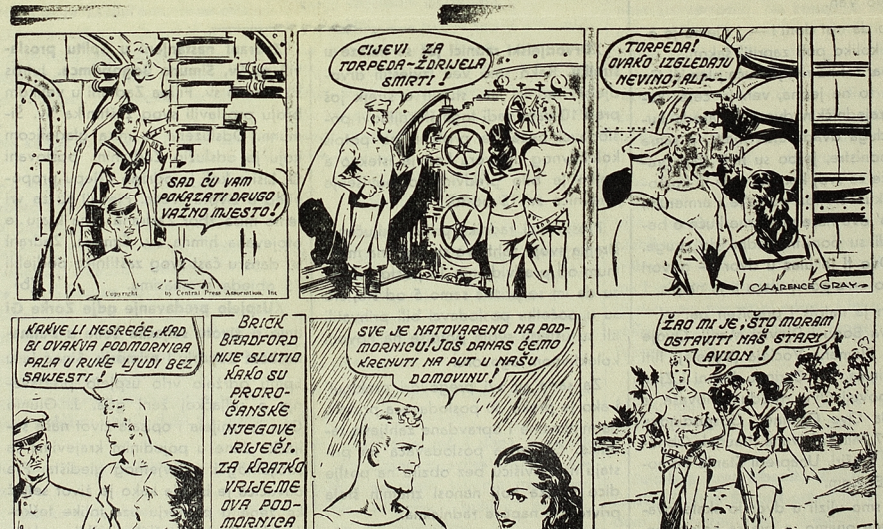
Arapi su u prvom redu nemiran elemenat u njihovo oružje je pobuna. Faw zin Eddin bira oružje prema prilikama. Istupa kao podzemni propagator. Jednog dana se pojavi usred Jerusalima i ostentativno sedi u luksuznom međunarodnom baru »Kod kralja Davida«. Obučen je u belo odelo, šiveno na meru od najbolje londonske firme u Mayfair. Kad za njega sazna britanska policija već pije vino s običnim seljacima u nekoj krčmi kod Nazareta. Glavna njegova osobina je to, da ume da nestane pre nego što Englezi za njega saznadu.

Fewzin Eddin je 43 godišnji Turčin, rođen u Tripolisu u Siriji. Pohađao je engleski Staff College u Carigradu. Za vreme svetskog rata je služio u turskoj armadi kao kapetan. Za hrabrost u ratu je odlikovan turskim ordenom »Medžidija« i nemačkim »Gvozdenog krsta« prvog razreda. Kad su Francuzi okupirali Siriju stupio je u francusku špijunsku službu i zbog toga je dobio vrpcu »Legije časti«. U svojoj služ bi je poklanjao pažnju samo Turcima i Arapima, dok Evropljane nije uzimao u obzir.

Fawzin Eddin se stalno trudio da ostvari san engleskog pukovnika Lawrenca, koji je kod britanske vlade izradio plan samostalne Arabije. Njegov san se nije ispunio i Lawrence se ozlojedio i zahvalio se je na svom činu u britanskoj armadi. Fawzin Eddin je primio na sebe nasledstvo romantičnog Lawrenca. Informirani francuski krugovi tvrde, da ga u otporu protiv engleske vlade finansiraju agenti talijanske vlade. U »Svetoj Zemlji« je njegov glas na vrhuncu. Po ulicama Haiffe kameloti su prodavali njegovu fotografiju. U avgustu 1936 godine su pet četa engleske vojske opkolile Fawzin Iddina kod Quatbadže, ali im je utekao iako je bio ranjen. Jednom su noću s njime na sirskoj granici razgovarali britanski oficiri i tek ujutru su doznali s kime su imali čast. Fawzin Eddin stalno luta po zemlji i diže ustanak od Alepa do Adena, svuda gde živi arapski duh.

Kralj modernih gusara

Borbe Brik Bradforda sa kraljem gusara Brokom

BURE BEZ DNA

Glavni organ JRZ »Samouprava« u svom uvodniku kaže:

Ovih dana je celokupna javnost naše štampe imala prilike da posmatra jednu čudnu političku igru, koja bi — da nije isuviše ozbiljno vreme u kome živimo — mogla da se nazove politićkim fotama, Jedna grupa ljudi, kojima je politika postala isključno zanimanje, izgubivši potporu svojih nekadanjih stranaka i rasturivši svoju partijsku vojsku — počela je neku vrstu političke trgovine koja, po otsustvu svakoga etičkoga momenta, ne zaslužuje drugu ime nego BLEF! Uostalom, ovaj skup bivših političara u svima svojim manifestacijama i potezima pokazuje toliku neozbiljnost, da to odavno prelazi sve razumne granice.

Prvo, sama njihova firma: udružena opozicija, — sama ta forma pretstavlja jednu neistinu. Jer, kako se mogu udružiti tako raznorodni elementi kao što su: marksisti g. Dragoljuba Jovanovića i centralisteš i veliko-Srbi oko g. Miše Trifunovića ili pak republikanci g. Ikonića i pseudorepublikanac g. Grol sa monarhistima gg. Gavrilovićem i Pižonom? Drugo opozicija ima vilj da kritikuje i popravlja, a ova gospoda to nisu u stanju, jer su sve njihove misli upravljene jedino u pravcu dolaska na vlast. Zatim, šta sve ove ljude vezuje kada se zna da su do pre nekoliko godina bili krvno zavađeni da ih ni Bog Savaot ne bi mogao izmiriti? Recimo g. Ljuba M. Davidović je prene ime g. Lazara Markovića, a ovaj je opet tražio narodni sud za gg. Grola i Pižona, koje je nazivao neprijateljima države.

SPORT

Svi o Šibeniku a u Šibeniku ništa!

U posljednje vrijeme sva športska štampa u državi, zabilježila je uspjehe nekolicine Šibenčana, koji su se istakli u borbi s najboljima u nekoliko športskih disciplina.

Pored »Krke« veslačkog prvaka države, koja je i ove godine baš na regatama u Šibeniku opetovano iznijela nekoliko značajnih pobjeda, mnogo se je govorilo i pisalo o našem »Osvitu«, a koga su izvjesna lica na jedan skroz nepošten način zaustavila onda, kad je bio na putu ka sigurnom i dugo priželjkivanom dijelu.

Šibenik je dao našoj državi i odlične pojedince: Trifunovića, poznatog šahovskog majstora, Kacijana, jednog od najpopularnijih nogometaša u država, Defilipisa, sjajnog plivačkog rekordera i Despota, novog jugoslovenskog prvaka u trčanju na 400 metara.

Hoćeš, nećeš, čovjeku koji dolazi u Šibenik i nehotice se sama od sebe nameće misao da će na svakom koraku naići na nekog rekordera i reprezentativca.

Međutim takovi napuštaju naš grad, ne samo razočarani, nego s jednim iskustvom, a koji nam niko ne može služiti na čast.

Športske prilike Šibenika vrlo su jadne i mizerne! Mi u Šibeniku uopće nemao ljudi (ili se ovi kriju?), koji bi bili pozvani da vode i propagiraju ono bez čega današnjoj omladini nema napretka ni života.

Sve ono što su postigli Šibenčani nemože se pripisati ničijoj zasluzi, osim čvrstoj volji samih pojedinaca i njihovom prirođenom talentu.

Dostatno je ako istaknemo kao primjer Zmaja Defilipisa, državnog rekordera u plivanju i Nikolu Despota, prvaka države u trčanju na 400 metara.

Šibenik ima dva rekordera u športskim granama, koje u našem gradu i ne egzistiraju!!

To je jedinstveni slučaj, koji za sobom, potpuno i opravdano, povlači osudu!

Dok se plivački sport popeo da zavidne visine u primorskim mjestima Su šaku, Splitu, Ercegnovom i Dubrovniku dotle je u Šibeniku nazadovao i spao na ništa.

Ali ako prelistamo stranice iz prošlosti, kada je Šibenik zaslugom svojih vrijednih sinova Ing. Jole Karadžole i stud. veterine Sime Zlatana, u plivačkom kportu pretstavljao vrlo opasnog rivala tadašnjim i jedinim splatskim plivačima, plivačkom klubu »Firule« vidjećemo dasu onda vladale posve drugačije prilike i da su velikim uspjesima bili krunisani napori šibenskih plivača.

Ali zla kob i nemila smrt pokosila je u vrlo kratkom vremenskom periodu, mlade živote ovoj dvojici agilnih športskih radenika, koji su pretstavljali stubove, jedine potstrekače i propagatore plivačkog sporta u Šibeniku.

Poslije ove dvojice, čija će imena zauvijek ostati sveta generaciji, koju su oni uzorno vaspitali, mnogo zasluga za plitački sport pada u dio sudiji g. Miru Čaleti, koji se također mnogo zalagao u okupljanju omladine i ovu uspio zagrijati za velike ciljeve što ih sport ispovjeda.

Završivši studije i g. Čaleta napušta Šibenik i posvećuje se teškom zvanju negdje u unutrašnjosti.

Pod vodstvom ove trojice Šibenik je u svojoj prošlosti zabilježio, koli u plivanju toli i u vater-poolu, nekoliko vrlo lijepih i dragocjenih pobjeda, ko je su ostale iza nas, kao neka lijepa priča.

Pred par godina imali smo u Šibeniku plivački klub »Šibenik«. Međutim i pored vrlo obilatog materijala od ovog kluba imao, je više koristi splitski »Jadran« od nas!

Prilikom takmičenja za juniorsko prvenstvo Jugoslavije u Ljubljani, a ne imajući dovoljan broj svojih juniora splitski »Jadran« posudio je od Šibenika« tadašnje juniorke: Rossi, Kovačević i Jerinić, a od juniora Ratka Čičin-Šaina.

Izvrsne juniorke »Šibenika« donijele su na tom prvenstvu splitskom »Jadranu« lijepi zbir bodova.

Iz toga se je najbolje vidjelo, a i čvrsto vjerovalo da će se u Šibeniku plivački sport ne samo održati, nego i rzviti, iako ne do onog nivoa, koji da nas pripada »Jadranu«, »Jugu« i »Viktoriji«, a ono tik uz ove.

Šta se je ali desilo?

Plivački klub u Šibeniku, ne samo što nije postigao to, nego je odjedanput prestao da radi na tom polju i završava jadno — raspustom.

Posljednjih dana u Šibeniku se pričava da splitski »Jadran« namjerava osnovati svoju plivačku filijalu u Šibeniku. Ako do toga zaista dođe, to možemo u grijeh pripisati samo nehatnosti i bezvoljkosti nas samih!

Iako neorganizovana šibenska omladina nikada nije prestala da se bavi plivačkim športom. Ali oskudjevajući na jednom solidnom i poduzetnom vodstvu svi ti mladići, koji, iako prepušteni sami sebi, postizavaju upravo fenomenalne rezultate, nisu mogli sudjelovati na takmičenjima pa prema tome ni doći do izražaja.

Razgovarajući s nekolicinom o ovome, odgovoreno mi je, da kad nema u našem gradu pozvanih, koji bi organizirali nešto, da će se oni primiti svega i pristati na sve bez obzira za koga se bude plivalo!

To je tačno! Ponavljamo tačno, ali i žalosno za Šibenik i Šibenčane.

Danas kad splitski »Jadran« pokreće ovo osnivanje svoje plivačke filijale u našem gradu, a na temelju podataka, koje je dobio od svojih vjernih pristalica, najbolje se vidi koliko Splićani cijene uspjehe naših mladića.

Šibenčani sami kao da to i ne primjećuju, kao da su sasvim otupili, pa ne vide sv- one koristi koje bi crpili osnivanjem nečega što bi bilo samo naše, a što bi nam u najskorije vrijeme osvjetlalo obraz i proslavilo ime »zaspalog« grada.

Uz te mlađe, vrlo dobre mlađe, kada bi se povela akcija za osnivanje plivačkog kluba u Šibeniku, nije isključeno, da bi jednoga dana, i to prije nego što se i sami nadamo, startao za naše boje i naš izvrsni sugrađanin, sjajni plivački prvak i državni rekorder Zmaj Defilipis.

Slučaj, koji u mnogome liči na taj, je sa osnivanjem lakoatletskog kluba u Šibeniku. Laka atletika, a koja je jedna od najljepših i najobljubljenih športskih grana u svijetu, ne može da uhvati korjena u našem gradu, jer neto pozvano lice, koje bi je dostojno propagiralo u gradu od 20.000 stanovnika!

U jednom razgovoru sa šibenčaninom Nikolom Despotom, novom lakoatletskom zvijezdom Jugoslavije, dotakli smo baš to pitanje.

— Kad bi svi ovi lijepo razvijeni mladići, što besciljno »ravnaju« Poljanu znali za sve one ljepote, koje su me ni bile priuštene u Bukureštu, uvjeren sam prilike da treniram s nekolicinom u koj atletici, žaleći ih rekao nam je Despot.

— Mnoge od njih poznam i imao sm prilike da treniram s nekolicinom u Sokolu a i dok sam pohađao Preparandiju. Prema onima koje sam vidio u Splitu, Zagrebu i Ljubljani, Šibenčani imaju daleko više izgleda, da postignu ono što drugi postizavaju s mukom prisilnim treninzima i na sjajnim stazama. A ako k tome pridodam i još našu šibensku odlučnost, nema sumnje da bi smo uspjeli.

— Bili ti, kad bi se nešto osnovalo u Šibeniku došao k nama i trčao za Šibenik?

— Svakako, u koliko Zagreb ili Beograd ne izrade moj eventualni premještaj gore k njima. Ako ostanem ov dje gdje sam sada (spomenuo je Sit, no, selo u blizini Splita, a u kojem je već dvije godine učitelj), a u Šibeniku se pokrene osnivanje lakoatletskog kluba, iz sveg srca ću trčati za moj Šibenik.

Ovaj sam članak napisao s lijepim željama i još ljepšom nadom, nebi li oni do koji je u najskorije vrijeme poradili jedanput na tome, da i mi, koli u plivanju toli i u lakoj atletici, pronesemo čast i ime našeg grada duž cijele otadžbine.

Šibenska omladina čeka na to! Hoće li se naći neko ko će tu omladinu povesti priželjkivanim putem ili ćemo i nadalje dozvoliti da se drugi, s našim perjem diče i odnose nam ono, što bi baš nama mnogo vrijedilo i koristilo.

-mat-

Nije ovo reklama, već sastavni dio onoga što mora jedan moderan list pružati svojim čitaocima.

Treba da još jednom podvučemo da je svaki pretplatnik lista osiguran Za slučaj smrti na 10. 000 dinara, a za slučaj trajne nesposobnosti isto na 10. 000 dinara, dakle ukupno na

20. 000 dinara

Da bi se koristio ovom povlasticom svaki je pretplatnik dužan da uplati pretplatu unapred najkasnije do svakog 10-tog u mjesecu.

POSLJEDNJE VIJESTI

Konkordat pred senatom

POMEN NA OPLENCU

Beograd, 8 oktobra (g) Prilikom zaključnog glasanja o Konkordatu izjavio je Pretsjednik Nar. Skupštine da će prema ustavnim propisima uputiti za konski predlog o Konkordatu Senatu na daljnji postupak. Kako se saznaje u vezi s time Narodna Skupština riješiće jednom rezolucijom na zaključnoj sjednici u ovom sazivu da se gornja posljednja formalnost u donošenju jednog zakona prenese na nov saziv Skupštine t. j. poslije 20. oktobra (ustavnog roka.) Senat će rješavati o Konkordatu vjerovatno u februaru ili martu, pošto se spovedu senatski izbori polovice biranih članova gornjeg doma.

Beograd, 8 oktobra. (g) Sutra 9 oktobra, n godišnjicu mučeničke smrti Kralja Ujedinitelja, održaće se pomen u Kraljevoj zadužbini na Oplencu. Pomenu će prisustvovati Kr. Namjesnici, članovi vlade i Nar. pretstavništvo sviju vjeroispovijesti, jer se smatra da ne će više službeni krugovi pravoslavne crkve tom prilikom insistirati u svom poznatom zahtjevu kao što nisu insistirali ni prilikom zakletva novih ministara pravoslavne vjere, koje je zakleo beogradski prota g. M. Popović.

I PERIČIĆ ĆE OTSADA STALNO NASTUPATI U PRVOM TIMU »HAŠKA«!

Šibenik, 8 oktobra.

Haškov trener Koželuh nije zadovoljan sa navalnom linijom svoje mom čadi.

Na slijedećem utakmicama i u ligaš kim borbama »Akademičari« će nastupati s ovakvom navalom: desno krilo će zauzeti Fink, spojku Kacijan, centerfor Hitrec, lijevu spojku Horvat, a na lijevom krilu igraće Šibenčanin Perićić!

—O—

25.000 SLIKA U SEKUNDI

Jedan francuski naučnik je, u cilju posmatranja letenja insekata, konstruisao sasvim nov, veoma precizan fotografski aparat. Taj aparat znači rekord polju precizne fotografske tehnike sadašnjice. Jer pomoću ovog aparata mogu se u jednoj sekundi napraviti 25.000 snimaka! Ovaj ultra-fotografski aparat, kako ga je pronalazač nazvao, ima osam objekata. Filmsk traka, na kojim se Linkoln služio, dao je jedan ža od pet metara.

NEPROBOJNI KAPUT

U svome raskošnom apartmanu u jednom od najvećih londonskih hotela jedan istočnjački princ igrao se sa jednim revolverom, dok je njegov sluga, koji je na sebi imao jedan naročiti kaput, kroz koji metci ne mogu da pro đu, drhšćući od straha ležao na podu..

Ovaj istočnjački princ, koji uskoro treba da krene u svoju zemlju, poručio je ovaj novi kaput da bi mu kao štit služio protiv raznih atentata. Kako na sebi nije smeo da ga isproba, uzeo je kao metu svoga slugu. Princ se nije osvrtao na molbe svoga sluge i na uveravanje pretstavnika firme, kod koje je kaput poručen, da je kaput već pot puno isproban, već je ispalio jedan metak u pravcu rukava.

Metak nije ranio slugu, ali je sluga od straha pao onesvešćen na pod i princ je prestao da puca, trudeći se da iz nesvesti povrati svoga slugu.

Ovaj kaput je težak pet i po kilograma, a napravljen je od naročitog platna koje je postavljeno čeličnim pločicama i mrežama, tako da svaki ispaljeni metak ostavlja utisak udarca kamenom, ali ne stvara ranu.

MALI OGLASNIK

DO 15 RIJEČI DIN 6·—, SVAKA DALJNJA RIJEČ 25 PARA

AKO JE ADRESA U UPRAVI DINARA 8.—
ZA PISMENE UPITE TREBA POSLATI DINARA 2.— U MARKAMA
OGLASI PLAĆAJU SE UNAPRIJED (UVRŠTAVA SE I URAČUNAVA NAJMANJE 2 PUTA)

PRIPOĆENO PO RETKU DINARA 10.— OGLASI PO TARIFI

Male oglasnike za naš list primaju naše administracije svakog dana najkasnije do 2 sata poslije podne
Administracija u Šibeniku: ul. A. Šupuka

Prodaja

Klavir »Stingl-Wien« kao novi prodaje se jeftino. Obratiti se upravi.

Pisaći stroj »Adler-Favorit« prodaje se. Informacije kod uprave. 987

Bankovne knjižice, briljatne, staro zlato, zlatne zube i satove kupuje i pla ća najbolje: NAKIT F. VULETIĆ, Split, Krešimirova 3, telefon 651.

Stanovi

Magaza u prizemlju četverospratne zgrade, na uglu ulica Visiani-Semonić, presvodjena opekama, iznajmljuje se jeftino. bro. 1003-3.

RAZNO

OGLAS
za prikupljanje ponuda.

Tehnički Odeljak pri Sreskom Načel stvu u Šibeniku dana 16 oktobra 1937. god. prikupljat će ponude za popravak stare školske zgrade u Preko.

Predračunska svota iznosi Din. 13.500

Predračun i uslovi mogu se vidjeti svakog radnog dana u kancelariji Odeljka.

Iz kancelarije Tehničkog Odeljka teh. br. 4463-37. 1015—3

Grubišić & Comp.
Špediterska poslovnica
ŠIBENIK
Glavno opravništvo Jadransek plovidbe. Telefon: 24 i 43.

Ko oglašuje taj napreduje!

ROMAN »TRIBUNE«

ABEL BELSTROM:

Crni plesač

POVIJEST JEDNE TAJNE

(Nastavak 7)

— Vi poznajete ljubav ali ne pozna jete ljude, lady Canning! . . . Zar se o čovjeka Kelvinova kova nije moglo očekivati sve, pa a onakav jedan svršetak? . . . Zar niste poznavali njegovo čudaštvo, povučenost? . . . Što to me čovjeku dolazilo na um! . . . Sje tite se Kelvina poslije raskida sa Izabelom: položio je čin u vojsci, zahvalio se na sve položaje i javne počasti vezane za njegovu titulu, napustio čitavo londonsko društvo — ukratko: povukao se od svega i svakoga i zakopao u samoću ovog starog zamka. Jedno potresno kajanje, ali kasno! . . . Eto, vidite što čini ljubav ako niste oboružani cinizmom! . . . Čovjek postaje čudak i pustinjak, ako ne poludi — a to je u stvari isto!

— Slušajući vas svi mi bi trebali biti ludi!

— . . . Kelvin je u tom smislu zaista bio lud . . . — produži doktor jednako. — Povukao se sasvim od svijeta i živio samo još za nauku, za svoje eks perimente . . . Što je njega još zanimalo osim njegovih divovskih transformatora i struja visokog napona? . . Ništa! . . . Njegova podzemna laboratorija — to je bio svijet u kome je živio, a izumi — jedino što je još vrijedilo pažnje. Kakvo zanešenjaštvo!... Pronaći zrake smrti! . . . Sve drugo, svi mi — bili smo ništa u njegovim očima! Jadna lady Emily. Imala je dosta muke da se spasi osame i dosade!

— Moram priznati da je bio čudak.

— A naročito u zadnje vrijeme. Nešto se desilo što ga je preobrazilo . . . Što je to bilo, niko nije mogao dokučiti! . . . Postao je razdražljiv preko uobičajene mjere, sumnjičav i poprimao običaje koje niko od njega nije očekivao . . . Polazio je na poduža putovanja, on, koji se toliko godina nije micao odavde, iz svoje laboratorije! . . . Niko nije znao kamo, kamo i zašto . . . Odjednom bi se povratio kao što je polazio . . . A sve obavijeno u neku neobičnu tajinstvenost!. . .

— Možda je putovao u London zbog svojih pronalazaka?

—Ko bi to znao? . . . Sve je moguće . . . Jednog dana dođe mu tako na um da sebi nađe tajnicu. Sasvim ne nadano ju je doveo sa jednog svoga putovanja. Ni nije znao odakle je i ko je. Tek odjednom bila je tu.

— Florence Milton?

—Da, ona, dražesna Florence Milton!

— Čini mi se da je ta osoba proizvela na vas izvjestan utisak! — reče ona pogledavši ga značajno. — Mi žene imamo dobro oko!

Doktor uhvati njen pogled. — Što je ona time mislila? Možda je ona na svoj način tumačila njegovu naklonost prema toj djevojci, koju je bila samo očinska i ništa više?

— Varate se, lady Canning! — reče on uvjerljivo. — Zar ne vidite da je doktor O'Konor već ruševina?

— O, o, o! . . .

spremno će doktor.

— Rekli ste, ali — Emily, jeste li vi to?

Vrata hodnika se tiho otvoriše i lady Emily Berkley stupi u sobu. Bila je sva u crnini. Dugačka kestenjasta kosa, spletena u pletenice, nadvisivala joj je čelo poput diademe. Lice još mlado ali suviše punano za njenu dob. Oči su bez sumnje bile najveći ukras Emily Berkley. Njene velike crne oči krijesile su se nekim vlažnim, mekim sjajem. Vječno nemirne, vječno tražeći i nude ći toplinu, svaki prisniji pogled Lady Berkley značio je podavanje.

— Da, da, nemojte poricati! Mladost prolazi, nepovratno prolazi. Svakim danom vidim ja to oko sebe . . . Ubogi Kelvin! — požuri doktor vidjeći dejstvo svojih riječi i bojeći se da nije bio suviše neučtiv. — Jeli vam sada konačno jasna njegova smrt?

— Samo donekle. Ne vidim onaj iznenadni, nepodnošljivo teški, nemilo srdni razlog koji ste vi u početku toliko naglasili. Čini se da je vaša teorija opet zaglibila!

— Pa isto je i meni nerazumljivo!

— Dakle opet paradoksi! — kliknu ona zlurado.

— Rekao sam da ću vas upozoriti —

(Nastaviće se)